

ÔN TẬP VỀ VĂN HỌC

(Học kì I)

KẾT QUẢ CẦN ĐẠT

- *Hệ thống hoá các tri thức về văn học. Phân tích, chứng minh được những truyền thống tư tưởng lớn qua các tác phẩm văn học Việt Nam đã học.*
- *Hiểu được các đặc điểm cơ bản của văn học dân gian, từ đó nắm được phương pháp phân tích các tác phẩm thuộc bộ phận văn học này.*
- *Hiểu được đặc điểm nghệ thuật của thơ trữ tình trung đại Việt Nam qua các bài thơ đã học để vận dụng vào việc đọc - hiểu.*

I – NỘI DUNG ÔN TẬP

1. Trong phần Văn học của sách giáo khoa *Ngữ văn 10 Nâng cao*, tập một, các nội dung văn học dân gian, văn học trung đại, văn học nước ngoài được sắp xếp theo quan hệ với nhau như thế nào ? Sự sắp xếp như thế giúp gì cho việc học tập của học sinh ?

2. Về bài *Tổng quan nền văn học Việt Nam qua các thời kì lịch sử*, cần chú ý nêu lên, phân tích và chứng minh (bằng những tác phẩm đã học) những nét đặc sắc truyền thống của văn học Việt Nam được đề cập đến trong bài.

3. Về lí luận văn học, nắm vững khái niệm văn bản văn học và yêu cầu của các bước đọc - hiểu văn bản văn học.

4. Về văn học dân gian, cần chú ý hệ thống hoá các tri thức đã học bằng cách đáp ứng những yêu cầu sau đây :

a) Nêu những biểu hiện về tính truyền miệng và tính tập thể của văn học dân gian Việt Nam.

b) Nêu định nghĩa về các thể loại : *truyện thuyết, sử thi dân gian, truyện cổ tích, truyện cười, ca dao, dân ca, tục ngữ, truyện thơ, các thể loại sân khấu dân gian*. Minh hoạ các đặc trưng thể loại bằng những tác phẩm đã học. Nhận xét thành tựu nổi bật nhất về văn học dân gian của dân tộc Kinh và các dân tộc thiểu số trong cộng đồng các dân tộc Việt Nam.

c) Từ các tác phẩm đã học, lập một bảng ghi nhớ các thể loại, đề tài, chủ đề, nhân vật và ý nghĩa (theo mẫu sau đây) :

STT	Tên tác phẩm	Đơn vị phân tích	Thể loại	Đề tài - chủ đề	Nhân vật	Ý nghĩa
1	<i>Đảm Sắn</i>	Đoạn trích	Sử thi	– Đề tài chiến tranh – Chủ đề ca ngợi người anh hùng bỏ lặc	...	...
2	<i>Truyện An Dương Vương và Mị Châu – Trống Thụ</i>	Tác phẩm	Truyền thuyết	– Đề tài dựng nước và giữ nước – Chủ đề bi kịch nước mất nhà tan	Nhân vật lịch sử	Thể hiện ý thức lịch sử của nhân dân
3	<i>Ca dao yêu thương, tình nghĩa</i>	Nhóm tác phẩm	Ca dao	...	...	...
4	...	...	...	...	...	...

d) Đọc lại các truyện *Tám Cám*, *Chử Đồng Tử*.

Nhận xét đặc điểm của các nhân vật chính, qua đó nêu lên những quan niệm của tác giả dân gian về công lí xã hội.

đ) Đọc lại những bài ca dao, tục ngữ đã học. Thống kê các hình ảnh so sánh, ẩn dụ. Nhận xét về đặc điểm của các sự vật, hiện tượng được dùng làm hình ảnh so sánh.

5. Về văn học viết, cần kết hợp ôn tập bài *Khái quát văn học Việt Nam từ thế kỉ X đến hết thế kỉ XIX* với các bài về tác phẩm văn học (bao gồm cả tác phẩm học chính và đọc thêm, những tác phẩm văn học nước ngoài) và thực hiện các yêu cầu sau :

a) Vẽ sơ đồ các thành phần văn học viết từ thế kỉ X đến hết thế kỉ XIX. Ghi tên những tác phẩm đã học vào đúng ô thành phần và vào đúng giai đoạn tồn tại của chúng mà bài khái quát văn học đã chỉ ra.

b) Liệt kê những sự kiện chính trị, xã hội và những sự kiện văn học quan trọng trong từng giai đoạn phát triển của văn học viết thời kì từ thế kỉ X đến hết thế kỉ XIX.

c) Phân tích và chứng minh một số đặc điểm cơ bản của văn học trung đại Việt Nam qua các tác phẩm đã học.

d) Nêu đặc điểm chung về nghệ thuật của các bài thơ trữ tình trung đại Việt Nam đã học. So sánh để rút ra nhận xét trên nét lớn về những điểm tương đồng từ nội dung đến hình thức nghệ thuật của thơ trữ tình Việt Nam thời trung đại, thơ Đường Trung Quốc và thơ hai-cư Nhật Bản (qua những tác phẩm đã học, bao gồm cả các tác phẩm đọc thêm).

đ) Nêu tác động của văn học dân gian đối với việc hình thành văn học viết.

II – PHƯƠNG PHÁP ÔN TẬP

1. Nền kết hợp hai hình thức ôn tập sau đây (dưới sự hướng dẫn của giáo viên) :

a) Mỗi học sinh soạn đề cương phát biểu về các vấn đề trong nội dung ôn tập.

b) Một số học sinh xuất sắc soạn bài phát biểu trước lớp (hay tổ) về những vấn đề quan trọng và khó nhất trong nội dung ôn tập. Dựa vào các bản thuyết trình đó, lớp (hay tổ) thảo luận.

2. Học thuộc lòng các bài ca dao và một số bài thơ thuộc bộ phận văn học viết.

(Chú ý : *Cảnh ngày hè, Nhàn, Đọc Tiểu Thanh kí, các bài thơ Tổ lòng, Nỗi lòng, Tại lầu Hoàng Hạc tiễn Mạnh Hạo Nhiên đi Quảng Lăng* – học cả bản phiên âm và bản dịch thơ).